

VÄRLDS HORISONT.

SVENSKA FN-FÖRBUNDET | EN BÄTTRE VÄRLD | NUMMER 1 2022

EN
BÄTTRE
VÄRLD

*Intervju med
biståndsminister
Matilda Ernkrans*

SIDAN 10

*Svenskt
MR-institut
startar i Lund*

SIDAN 18

**SVENSKT BISTÅND
RÄDDAR LIV**

Foto: FM/Mali Gärden

Fjorden Ilulissat på Grönland.

GRÖNLANDSISEN FORTSÄTTER SMÄLTA

Statistik från den danska tjänsten Polar Portal, som ingår i FN:s väderorgan WMO:s årliga klimatrappport, visar att Grönlandsisen 2021 fortsatte smälta för 25:e året i rad. Juni månad var blöt och kall men mot slutet av sommaren kom en värmebölja som ledde till betydande avsmältning. Den grönländska inlandsisen förlorade en massa på 166 miljarder ton räknat på en tolv månaders period fram till augusti 2021.

Statistiken från 2021 kan tolkas som att det var ett genomsnittså men Polar Report menar att perspektiven ändras på grund av de fort framskridande klimatförändringarna. För 30 år sedan hade, till exempel, årets siffror betraktats som ett år med mycket stor förlust av is. Anmärkningsvärt för 2021 var att man registrerade regn på den högst belägna forskningsstationen på Grönland, 3 200 meter över havet. Man noterade även att isslossningen vid glaciären Sermeq Kujalleq accelererat, en process som annars stått stilla i flera år.

FN-CHEFEN OM FEM KRISER 2022

I ett tal till FN:s generalförsamling i slutet av januari lade FN:s generalsekreterare António Guterres fram sina fem prioriteringar inför 2022. ”Vi står inför en global eldsvåda där fem olika larm ljuder och där full mobilisering krävs av alla länder”, sa han med syftning på coronapandemin, klimatkrisen, minskande fred och säkerhet, laglöshet i cyberrymden och ett moraliskt bankrutt globalt finanssystem.

I en tid ”när ökad osäkerhet är det enda som vi säkert kan räkna med”

behöver länder gå samman för att röra sig i en ny riktning präglad av hopp och större jämlikhet, sa Guterres. Han betonade att världens länder behöver ”gå upp i stabsläge” och agera skyndsamt då de val som görs idag kommer att ha betydelse för vår värld under flera decennier framöver.

KRAFTIG ÖKNING AV MATPRISER

Internationella priser på matråvaror steg med 28,1 procent under 2021 jämfört med 2020. Detta enligt ett matprisindex som tas fram av FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO. I december sjönk en del priser, men överlag stannade de ändå på en rejäl ökning för året som helhet.

Priset på majs ökade med 44,1 procent och vete med 31,3 procent. Indexet för vegetabilisk olja ökade med 65,8 procent, vilket var en rekordnotering. Andra råvaror som ökade i pris var ost och socker. Priset på ris sjönk däremot med fyra procent.

Abdolreza Abbassian, senior ekonom på FAO, säger att höga priser normalt sjunker när produktionen ökar för att möta efterfrågan. Situationen med coronapandemin och ett alltmer instabilt klimat minskar dock tilltron till lägre priser och mer stabila marknadsförhållanden under 2022.

FN KRÄVER SKARPPARE ÅTGÄRDER MOT MYANMAR

Sedan militärkuppen i Myanmar i februari förra året har säkerhetsstyrkor i landet fängslat och torterat medborgare som uttryckt sitt motstånd mot militären. FN:s kontor för mänskliga rättigheter, OHCHR, dokumenterar dagligen grova kränkningar av mänskliga rättig-

heter begångna av säkerhetsstyrkorna i landet. Nedslagen på oppositionella efter kuppen har lett till minst 1 500 dödsfall, en siffra som inte inkluderar de tusentals som dödas i väpnad konflikt och våld runt om i landet under samma period. Samtidigt har cirka 12 000 människor fängslats efter fredliga protester och 290 personer har dött i fängelset, troligen på grund av tortyr.

FN:s människorättschef Michelle Bachelet väddar till det internationella samfundet om att öka trycket på militärjuntan så att våldet mot landets medborgare stoppas. Vidare betonar hon vikten av att inte överge människorättsförsvare i landet, att ställa militären till svars för sina handlingar och att landet återgår till civilt styre.

DÖDSDOMAR EFTER MORDET PÅ ZAIDA CATALÁN

51 personer i Demokratiska Republiken Kongo dömdes i januari till döden för mordet på den svenska FN-experten Zaida Catalán och hennes två medhjälpare. En person döms till tio års fängelse och två personer frias. DR Kongo har inte verkställt något dödsstraff sedan 2003 och samtliga dödsdömda kommer sannolikt att få sina straff omvandlade till livstids fängelse.

Catalán mördades under ett FN-uppdrag i DR Kongo 2017 tillsammans med sin amerikanske kollega Michael Sharp och deras tolk Betu Shintela. Oberoende bedömare, däribland MR-organisationen Human Rights Watch och svenska journalister som följt fallet, kallar den fyra år långa rättprocessen för en skenrättegång där ledtrådar som pekat på inblandning av den kongolesiska staten har ignorerats.

STEFAN LÖFVEN FÅR FN-UPPDRAG

Sveriges tidigare statsminister Stefan Löfven har fått i uppdrag att leda en högnivåpanel i FN tillsammans med Ellen Johnson Sirleaf, tidigare president i Liberia. Panelens arbete ska ha sin utgångspunkt i FN-chefen António Guterres rapport ”Our common agenda” som presenterades i september 2021. Panelen bestående av fem till sju personer ska identifiera globala ödesfrågor och föreslå hur dessa ska hanteras. Deras slutsatser kommer att presenteras vid en FN-konferens 2023.

EN SVENSK PARADGREN ATT VARA STOLT ÖVER

VÄLKOMMEN TILL VIKTIG LÄSNING

Vi gör skillnad. Vi skapar en bättre värld genom att varje dag arbeta för fred, hållbar utveckling och mänskliga rättigheter. Som medlem och bidragsgivare skapar du hopp och räddar liv. Nu och i framtiden.

Världshorisont
Svenska FN-förbundet
Box 15115, 104 65 Stockholm
Tel: 08 – 462 25 40
E-post: varldshorisont@fn.se
Webb: www.fn.se/varldshorisont
Twitter: @varldshorisont

Ansvarig utgivare och redaktör:
AnnaLena Karlsson Andrews
Redaktionsråd: Pekka Johansson och
Malin Åberg Aas
Praktikant: Nora Eklöv
Layout: Pär Lundqvist, Adapt Media
Tryck: Ljungbergs Tryckeri, Klippan
Annonser: varldshorisont@fn.se
Artikelförfattarna svarar själva för innehållet i respektive artikel. För frilansmaterial ingår publicering både i tidningen och på FN-förbundets webbplats.

Världshorisont utges av Svenska
FN-förbundet. ISSN 0042-2134
Prenumerationspris: 250 kr (helår, 4 nr)
PlusGiro: 50990-1

Världshorisont trycks på
miljömärkt papper

#1

Omslagsbild: Mohammed, 7 år, är internflykting i Jemen tillsammans med sina föräldrar och sju syskon. Tre av barnen har drabbats av undernäring men familjen får hjälp av FN:s livsmedelsprogram WFP.
Foto: ©WFP/ Jihad Al Nahari

Temat för denna tidning är Sveriges internationella bistånd, med det bistånd som kanaliseras genom FN som särskilt fokus. Ämnet är lika allvarligt som viktigt då coronapandemin brutalt satte stopp för en två decennier lång period av minskande global fattigdom och långsamt ökande välstånd. I dagsläget ser vi en värld där fattigdom, hunger och inkomstklyftor ökar samtidigt som antalet konflikter och människor på flykt är rekordhögt.

Det är en värld där internationellt bistånd har en central roll att spela och där Sveriges linje – omfattande och konsekvent bistånd som till stor del kanaliseras genom FN och Världsbanken – är viktigare än någonsin. Tack vare biståndet kan människor i akut nöd få hjälp samtidigt som det så viktiga långsiktiga utvecklings-samarbetet kan fortgå, till gagn för hundratals miljoner utsatta människor som kämpar för att skaffa sig en drägligare tillvaro.

Mot denna bakgrund är det oroväckande att biståndet nu ifrågasätts i flera länder. Även i den svenska politiska debatten hörs röster som förespråkar stora nedskärningar i biståndsbudgeten. Samtidigt talas det om att ”hjälpa människor på plats” i stället för att ta emot dem som flyktingar i Europa. Det är en politik som inte går ihop. För vad är väl långsiktigt utvecklings-samarbete om inte bästa tänkbara verktyg för att ”hjälpa människor på plats”?

Med vårt svenska bistånd bidrar vi till ökat välstånd och ökad trygghet, stabilitet och demokrati i andra delar av världen. Vi hjälper andra människor samtidigt som världen blir lite bättre för oss alla. Utvecklingen före pandemin visade tydligt att vi kan röra oss i rätt riktning när vi jobbar långsiktigt och uthålligt tillsammans.

En nyckelfråga är dock finansieringen och här går det knappast att överskatta betydelsen av Sveriges stora och konsekventa bistånd – både för den direkta nytta det gör och för att det tjänar som en förebild för andra. Särskilt biståndet genom FN är en svensk paradgren som vi svenska skattebetalare – och FN-vänner – ska känna stor stolthet över.

Redaktör AnnaLena Karlsson Andrews
annalena.karlsson.andrews@fn.se

I DET HÄR NUMRET

- 4 FN-organen nyckelaktörer när Sveriges biståndsmedel fördelas
- 8 Sexuell och reproduktiv hälsa i Malawi främjas med svenskt stöd
- 10 Sveriges nya biståndsminister Matilda Ernkrans värnar FN-biståndet
- 11 FN-fakta om mål 7 i Agenda 2030 – hållbar energi för alla
- 16 Svenskarnas syn på FN – minskat förtroende för världsorganisationen
- 17 50 år efter FN:s första miljökonferens hålls nytt möte i Stockholm
- 18 Anders Kompass vid rodret när Sveriges nya MR-institut startar
- 20 FN-aktivister på Malmögymnasium med hjärtat på rätta stället

Foto: © WFP/Archie Aderina Onokame

Sverige är en mycket betydande aktör när det gäller bistånd till de olika FN-organen och ger en stor andel av sina bidrag till dem som icke-öronmärkt kärnstöd. I nuläget är Sverige till exempel det land som ger störst kärnstöd till FN:s livsmedelsprogram WFP. Bilden är från Dakata, Nigeria, där WFP:s medarbetare Adeyinka Timothy bär på Aisha i samband med att han intervjuar ortsbör om hur de påverkas av allt högre priser på mat.

FN allt viktigare partner för svenskt bistånd

Genom att kanalisera en stor del av sitt bistånd genom FN har Sverige fått en stark röst i världssamfundet, trots att vi är ett litet land. Det stora FN-biståndet är också ett uttryck för att Sverige tror på FN som en effektiv utvecklingspartner och på organisationens förmåga att leverera humanitärt bistånd i svåra situationer.

Drygt hälften av Sveriges totala bistånd går till multilaterala (internationella) organisationer genom Utrikesdepartementet (UD) och Sida. FN är den i särklass största mottagaren,

en trend som har varit uppåtgående sedan 2015.

– Sverige har fasat ut den biståndsform som tidigare var tongivande och där en väsentlig del av biståndet betalades

ut som budgetstöd in i statskassan hos mottagarländerna. Trenden är att allt mindre bistånd går direkt från stat till stat. I stället går en större del av de svenska biståndsmedlen till enskilda

Sveriges multilaterala utvecklingssamarbete

Sverige bedriver utvecklingssamarbete (bistånd) tillsammans med 35 samarbetsländer och olika organisationer samt genom regionala och tematiska program. När biståndet går direkt till ett annat land kallas

det *bilateralt* och hanteras primärt av Sveriges biståndsmyndighet Sida. När det kanaliseras som icke-öronmärkt kärnstöd genom FN, Världsbanken och andra multilaterala (internationella) organisationer hanteras det framför allt av Utrikesdepartementet (UD) och kallas

organisationer i civila samhället eller genom multilaterala organisationer, säger Katarina Zinn, FN-samordnare på Sida.

Mönstret upprepades under coronapandemin. När Sida anpassade sina insatser för att bättre svara på de förändrade behov som följde i spåren av covid-19 gick en stor del av insatsen genom multilaterala organisationer, främst FN.

TVÅ SORTERS BISTÅND

Det finns två sorters bistånd: utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd. Båda kan gå via FN. Humanitärt bistånd syftar till att rädda liv och lindra nöd, och är direkt kopplat till insatser i exempelvis utdragna kriser eller vid naturkatastrofer. Utvecklingssamarbetet är långsiktigt och jobbar med grundorsakerna till fattigdom genom att fokusera på exempelvis demokrati, jämlikhet och klimat. Det kan vara politiskt relaterat medan det humanitära biståndet ska vara opolitiskt. Sverige har utvecklingssamarbete med drygt 30 länder i Afrika, Asien, Latinamerika och Europa.

– Biståndet styrs av regeringens resultatstrategier som berättar vad Sida ska göra. De kan vara riktade till ett visst land, en region eller ett tematiskt område. Sida är inte styrt att välja FN-organisationer som samarbetspartner, utan vi väljer FN när vi anser att det är den bästa samarbetspartnern för att nå målen. En fördel är att FN finns i princip överallt, även i länder med väldigt svåra förhållanden och i länder där Sverige inte har egen närvaro på plats, säger Katarina Zinn.

SVERIGES RÖST STÄRKS

Svenska FN-förbundets ordförande Annelie Börjesson är övertygad om att Sveriges röst inom FN stärks med de stora bidrag som landet ger till FN:s olika organisationer.

– Genom biståndet visar vi också vårt politiska stöd för FN och det ger oss möjlighet att driva våra värderingar. Vi är ett litet land men vi har ett stort inflytande i förhållande till vår storlek, säger

Annelie Börjesson.

Ett stöd som ofta diskuteras är de icke-öronmärkta pengar som Sverige betalar ut som kärnstöd och som går till organisationernas hela verksamhet. FN:s utvecklingsprogram UNDP, FN:s barnfond Unicef och FN:s flyktingorgan UNHCR är bland de största mottagarna.

– Kärnstödet är oerhört viktigt för att FN ska kunna arbeta flexibelt. Många förespråkar öronmärkta pengar men tittar man exempelvis på coronapandemin eller olika typer av naturkatastrofer som inträffar, så ger kärnstödet FN möjlighet att agera på ett sätt som de öronmärkta pengarna inte gör. Kärnstödet är en central del av det svenska biståndet och något vi måste försvara, säger Annelie Börjesson.

EFFEKTIVT OCH RELEVANT

Michael Hjelmåker är gruppchef för utvecklingsgruppen på UD:s FN-enhet. Han betonar att kärnstöd endast ges till organisationer som Sverige bedömer kan leverera bistånd på ett effektivt och relevant sätt utifrån svenska prioriteringar.

– I en tid med stora globala utmaningar, såsom klimatfrågan, pandemin och ett ökat antal utsatta människor i behov av både humanitärt och mer långsiktigt stöd, tror vi att multilateralismen är viktigare än någonsin. Vi vill därför värna om de multilaterala institutionerna och här spelar FN en central roll. Som givare vill vi stå för en kvalitativ finansiering och där är kärnstödet det klart bästa. Vi försöker övertyga andra givarländer att det är den här vägen vi måste gå, för i slutändan är det hur vi givare väljer att finansiera FN som avgör om FN kan lyckas eller inte, säger Michael Hjelmåker.

För att säkra långsiktighet och stabilitet har Sverige också valt att teckna fyraåriga kärnstödsavtal med nio olika

FN-organ* som bedöms som särskilt angelägna från svenskt håll.

– Det ger organisationerna förutsägbarhet och möjlighet att agera mer effektivt utifrån de behov som uppstår. Parallellt med att den svenska biståndsramen ökat har vi sett en ökning av kärnstödet. Men huruvida kärnstödet kommer att öka eller minska i framtiden är en politisk fråga, säger Michael Hjelmåker.

KAN STÄLLA OM SNABBT

Coronapandemin är ett tydligt exempel på att kärnstödet har spelat en viktig roll för FN:s möjlighet att ställa om verksamheten och göra snabba insatser för att kunna möta de nya utmaningarna.

Katarina Zinn på Sida säger:

– Med snävt öronmärkta pengar tar det längre tid. Organisationerna behöver ta fram nya projekt och underlag för att fatta beslut och sedan processa dessa med givarna. Utan kärnstöd skulle FN vara ett långsammare och mindre flex-

”Genom att spendera våra pengar utanför våra gränser, får vi också ett säkrare samhälle innanför våra gränser.”

ibelt system. Men vikten av kärnstödet handlar också om att medlemsländernas biståndsstrategier inte är ett perfekt pussel och att vissa FN-funktioner och kostnader helt enkelt inte är lika

attraktiva för givarna att finansiera. Kärnstödet bidrar till en fungerande helhet och till att upprätthålla viktiga basfunktioner i FN-organisationerna.

Sverige är dock ett av ganska få länder som ger mycket kärnstöd. Enligt en studie av Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) får inget av de stora programmen och fonderna inom FN mer än 20-25 procent av sina intäkter i kärnstöd.

– Det är ingen bra situation, kärnstödet är viktigt om man vill att organisationerna ska fungera vettigt. Öronmärkta pengar gör FN:s arbete fragmentiserat och kortsiktigt, och det blir inget bra FN, säger Mats Hårsmar, biträdande kanslichef på EBA.

multilateralt. I vissa fall kanaliseras Sida det bilaterala biståndet via multilaterala organisationer, det kallas då *multi-bi*. Sida har även hand om delar av det humanitära biståndet som går till FN-ledda hjälpinsatser i krig och katastrofer.

Sverige följer sedan många år principen att det totala biståndet ska vara en procent av bruttonationalinkomsten (BNI) vilket 2021 innebar 52,3 miljarder kronor. Ungefär 16 procent av biståndsmedlen går till så kallade avräkningar (främst bidrag till EU:s gemensamma bistånds-

Foto: © WFP/Jihad Al Nahari

Foto: © WFP/Jihad Al Nahari

Sex år gamla Maryam äter en bit bröd utanför familjens tält i flyktinglägret Al Noqai'a i Marib, Jemen. Hon har flytt med sina föräldrar och sju syskon från sitt hem i Al-Juba-distriktet där strider brutit ut. Familjen har fått matbistånd genom FN:s livsmedelsprogram WFP sedan de kom till lägret. Situationen i Jemen är den värsta humanitära krisen i världen just nu. Förvaltningsområdet Marib hade 400 000 invånare före kriget men har nu tagit emot omkring 2,2 miljoner internflyktingar.

Maryams pappa Abdo Ali utanför sitt tält i flyktinglägret.

Samtidigt är kärnstödet omdebatterat. I november kritiserade Riksrevisionen stödformen för att sakna tydliga mål, och för brister i uppföljningen. Michael Hjelmåker på UD välkomnar granskningen och menar att UD anser att det visst finns både mål och resultatuppföljning för de multilaterala kärnstöden. Han tillägger samtidigt att UD tagit till sig att man måste bli bättre och tydligare med att redovisa och förklara både målen och det löpande uppföljningsarbetet vad gäller kärnstöden.

resurserna för handläggning av det svenska biståndet är begränsade och ska man göra stora insatser är FN en organisation som har möjligheterna att utföra uppdraget, säger Mats Hårsmar och fortsätter:

– Genom att jobba genom FN kan man som givare bidra till större insatser och få mer kraft i det man gör, men det blir mindre politiskt. Det har både för- och nackdelar. Vill du som givare ha en politisk dialog med ett land och använda

MISSAT POÄNGEN

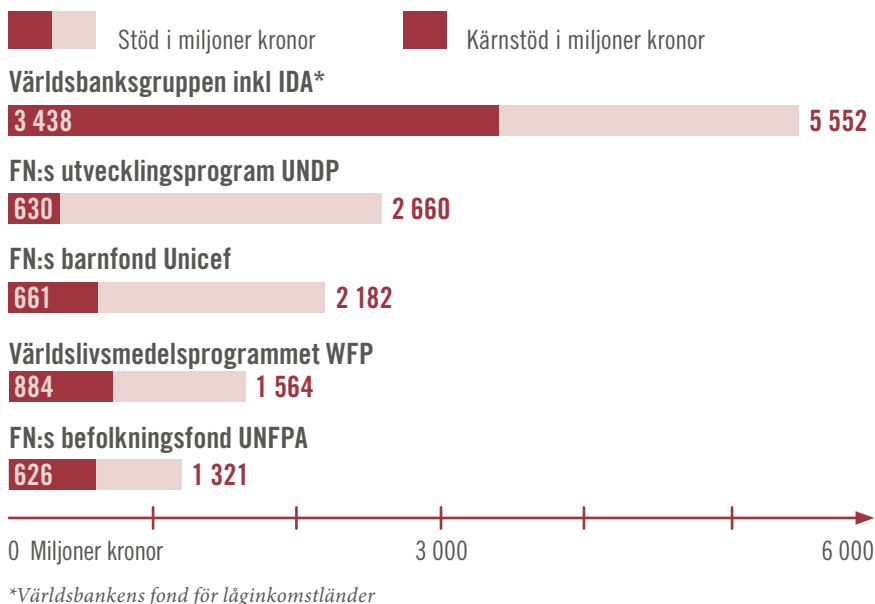
Mats Hårsmar på EBA säger:
– Jag tror att Riksrevisionen inte helt förstått poängen med kärnstöd. De fastnar i en logik som inte är relevant i det här sammanhanget. Poängen med kärnstöd är att organisationerna ska få göra det de är satta att göra och kunna styras av sina styrelser snarare än enskilda givares önskemål.

När han tittar på vilka trender som råder ser han tydliga tecken på att det så kallade multi-bi-biståndet (se faktaruta) kommer att fortsätta öka.

– Det hänger delvis ihop med att

Sveriges bidrag till multilaterala organisationer – topp 5

De multilaterala organisationer som fick mest stöd av Sverige 2020 var (i tur och ordning):

budget och flyktingkostnader i Sverige) samt till administration och utvärdering med mera. Av det totala biståndet kanaliseras drygt hälften till multilaterala organisationer genom UD och Sida.

Kärnstödet (icke-öronmärkt stöd som går till en organisations reguljära budget) har stor betydelse för FN-organens förmåga att snabbt

ställa om verksamheten och tidigt vara på plats vid kriser. Sverige ger en stor del av sitt stöd till FN-organen i form av kärnstöd och driver också att andra länder bör öka andelen kärnstöd.

På UD hanterar enheten för FN-politik, konflikt och humanitära frågor (UD-FN) många av kärnstöden till multilaterala organisationer.

biståndet i det, så förlorar du den möjligheten om du går via FN. Å andra sidan kan det vara möjligt att jobba vidare i länder där det är politiskt känsligt om man gör det via FN.

FN:s generalförsamling beslutade 2016 att jobba helt enligt principen One UN, det vill säga att alla olika FN-organisationer ska jobba samordnat och ha en gemensam landplan i de länder där FN bedriver utvecklings-samarbete. Målet är starkare och mer strategiska insatser som grundar sig på en gemensam landanalys. Det ska även finnas en land-koordinator. Planer finns också på fler gemensamma landkontor, gemensamma servicecenter och harmonisering av arbetet för att helheten ska fungera bättre.

– Det här arbetssättet hänger ihop med FN-reformen som inleddes för ett antal år sedan. Generellt vad vi kan se så fungerar FN bättre och bättre på landnivå. I stället för att ha många små och fristående projekt som kan vara väldigt belastande för mottagarlandets ofta svaga administrationer, är det bättre att ha en gemensam strategi för helheten så att man kan uppnå mer samordnade och hållbara resultat, säger Katarina Zinn.

LÅNGSIKTIGT ARBETE

FN skildras ofta genom sina fredsbevarande insatser, säkerhetsrådets arbete och svårigheterna med att hantera säkerhetspolitik i världen. Men det långsiktiga utvecklingsarbetet är en betydelsefull del av världsorganisationen och Svenska FN-förbundets ordförande Annelie Börjesson vill gärna lyfta fram den roll som FN spelat för den globala utvecklingen.

– Med det långsiktiga utvecklingsarbete som bedrivits under de drygt 75 år som FN har funnits, har världen blivit en mer hållbar och rättvis plats för miljarder människor. Millenniemålen och därefter de globala målen för hållbar utveckling har varit oerhört viktiga.

– Det är i allas intresse att alla

Foto: WFP

Medlemmar av kooperativet Bimpinduka i Rwanda med nyskördade tomater. Kooperativet stöds av ett program för att stärka kvinnor på landsbygden som FN:s livsmedelsprogram WFP bedriver i samarbete med FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO, kvinnoorganet UN Women och Internationella jordbruksutvecklingsfonden IFAD. Finansieringen kommer från Sverige och Norge. Programmet skapar hållbar försörjning, uppmuntrar kvinnligt företagande och stärker kvinnors röst samtidigt som tillgången till näringsrik mat ökar för sårbara grupper i lokalsamhället.

människor på jorden har bra livsvillkor. För att det ska vara möjligt är biståndet väldigt betydelsefullt. Genom att spendera våra pengar utanför våra gränser, får vi också ett säkrare samhälle innanför våra gränser. Allt hänger ihop, säger Annelie Börjesson.

Hon får medhåll av Katarina Zinn på Sida.

– Det finns många viktiga framgångar i FN:s utvecklingsinsatser. Jag tror inte att världen skulle se så bra ut som den, trots alla utmaningar, gör om det inte vore för FN och FN:s olika organ. Det finns många katastrofer som aldrig

inträffat och många liv som räddats tack vare de förebyggande insatser som gjorts. Vi får inte glömma de positiva berättelserna, säger hon.

■ Görrel Espelund, frilansskribent

**De nio FN-organ som Sverige tecknat fyraåriga kärnstödsavtal med är FN:s livsmedelsprogram (WFP), FN:s befolkningsfond (UNFPA), FN:s barnfond (Unicef), FN:s utvecklingsprogram (UNDP), FN:s samordningsorgan för humanitära frågor (Ocha), FN:s hjälporganisation för Palestinaflyktingar (Unrwa), FN:s organisation för jämställdhet och kvinnors egenmakt (UN Women), FN:s högkommissarie för flyktingar (UNHCR) samt Central Emergency Response Fund (Cerf).*

UD-FN har även hand om den så kallade strategiska styrningen av flera av organisationerna vilket bland annat innebär att personal från enheten sitter i deras styrelser. Sverige granskar kontinuerligt organisationernas effektivitet och relevans i förhållande till svenska prioriteringar. Sveriges bidrag till flera multilaterala organisationer är

mycket stora vilket gör Sverige till en tung aktör i deras styrelser. Den aktör som under 2020 fick det enskilt största bidraget från Sverige är Världsbankens fond för låginkomstländer (IDA).

Även Sida är en viktig multilateral aktör och "multi-bi" stod 2020 för omkring 44 procent av Sidas budget.

Foto: UNICEF Malawi/Chikondi

Florence med sin två år gamla dotter Tricia i byn Maliyela, Malawi. Florence bär på hiv men hennes dotter är frisk och hiv-negativ.

Ung, gravid och hiv-positiv

Florence fick ny chans tack vare svenskt bistånd

Florence har burit på hiv-viruset hela sitt liv men hamnade i kris när hon blev gravid som tonåring. Hon var rädd och orolig för hur allt skulle bli både för henne själv och för barnet. Tack vare ett svenskt finansierat FN-program i hennes hemland Malawi fick hon stöd och har i dag en frisk och hiv-negativ 2-åring.

Livet är tufft för unga tjejer i Malawi. Ungefär hälften av dem gifter sig före sin 18-årsdag och omkring en tredjedel blir gravida i åldern 15 till 19 år. Många bär

dessutom på hiv-viruset och har mycket begränsad tillgång till information och stöd kring sexuell och reproduktiv hälsa. Mot den bakgrunden var det ett stort

steg i rätt riktning när flera FN-organ i landet, med hjälp av svenska biståndsmedel, fick möjlighet att ansluta sig till ett regionalt program för att stärka sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). I Malawi handlar det bland annat om att öka kunskapen om och tillgången till preventivmedel och om att stödja unga hiv-positiva mödrar.

Awema Chimenya arbetar på ett hälso-center i Muloza där hon bland annat håller i samtalsgrupper om SRHR och

Projektet i Malawi ingår i det svenskt finansierade regionala programmet *2gether 4 SRHR* (ungefär "tillsammans för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter"). Det omfattar tio länder i södra och östra Afrika och är ett samarbete mellan FN:s befolkningsfond UNFPA, FN:s barnfond

Unicef, världshälsoorganisationen WHO, FN:s organ mot aids (UNAIDS), statliga myndigheter och civilsamhällesorganisationer. Syftet är att stärka människors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter med tonårsflickor, ungdomar och HBTQI-personer som prioriterade grupper.

arbetar mot könsbaserat våld. I dagsläget är hon dock ute i byar större delen av tiden och träffar gravida tonårstjejer och nyblivna mödrar i deras egna hem på grund av pandemin.

MENTOR ÅT UNGA TJEJER

Hon har varit mentor för unga hiv-positiva mödrar sedan 2019 och en stor del av hennes arbete handlar om att ge psykologiskt stöd och att hjälpa dem så de får kontakt med en hälsocentral i sitt närområde. Att förhindra att flickorna överför hiv till sina barn är en annan viktig målsättning med arbetet.

– När jag träffar de här unga gravida tjejerna är de flesta deprimerade och ser inget hopp inför framtiden. Då berättar jag för dem att jag har varit i exakt samma situation men att jag fick stöd och därför kunde föda ett friskt och hiv-negativt barn. Då får de nytt hopp, säger Awema.

Tjejerna som hon träffar har alltid väldigt många frågor och funderingar, fortsätter Awema.

– Jag vill att de här unga, hiv-positiva mammorna ska kunna leva sina liv fullt ut och få friska barn. De flesta av dem tänker att det inte är någon idé att de går klart skolan eftersom de ändå kommer att dö på grund av hiv och att deras barn också kommer att bli sjuka. Men när de hör min historia blir de inspirerade att planera för framtiden, berättar hon.

OROLIG FÖR FRAMTIDEN

En av de unga mammor som Awema stödjer är 18 år gamla Florence. Hon var gravid i femte månaden när hon fick kontakt med hälsocentret i Muloza.

– Jag hade ångest och kunde inte sova. Jag visste inte vad jag skulle ta mig till och var så orolig för min egen och mitt barns framtid. Jag trodde att min hälsa skulle försämrats efter födseln och att mitt barn skulle födas med hiv, säger hon.

– Jag hade fått antiviral medicin men slarvade med att ta den. Men när jag hade träffat centrets mentorer ett par gånger, och även pratat med andra hiv-positiva gravida tonårstjejer, ändrade jag mig och började ta medic-

Awema Chimenya, till vänster, är mentor åt hiv-positiva gravida tonårsflickor och unga mödrar. Bland annat ser hon till att de kommer i kontakt med ett lokalt hälsocenter där de kan få råd och omvårdnad rörande sin sexuella och reproduktiva hälsa. En av dem hon träffar regelbundet är Florence, till höger i bild.

Awema Chimenya

Foto: UNICEF Malawi/Chikondi

nen varje dag. Nu är min dotter två år gammal och fortfarande hiv-negativ. Informationen som jag fick från mentorerna räddade både mitt och mitt barns liv, fortsätter hon.

Florence går nu andra året på en gymnasieskola i Muloza. Tack vare kontakterna med hälsocentret har hon i dag helt andra kunskaper om sexu-

ell och reproduktiv hälsa och betydelsen av att använda preventivmedel, något som kommer att vara till stor hjälp för henne i framtiden.

– Min dröm är att fortsätta utbilda mig och själv bli gymnasielärare. Och så hoppas jag att min dotter växer upp till en bra och ansvarstagande person i sitt samhälle, säger Florence.

■ Översättning och bearbetning:
AnnaLena Karlsson Andrews

UNFPA och Sverige

Varje år sedan 2005 har Sverige varit den största eller näst största givaren av kärnstöd till FN:s befolkningsfond UNFPA. Under de senaste tio åren har Sverige också varit den största bidragsgivaren till UNFPA:s tematiska fond för mödra- och spädbarnshälsa (Maternal and Newborn Health Thematic Fund). Pengarna från fonden har haft en avgörande betydelse under pandemin för att säkra livsviktiga insatser kring sexuell och reproduktiv hälsa. De används bland annat

till att utbilda barnmorskor vilket är nyckeln till hälsosamma graviditeter och lägre mödradödlighet. Varje år dör 300 000 kvinnor efter att ha drabbats av komplikationer vid graviditet eller förlossning. Dessutom dör 2,5 miljoner barn under sin första månad i livet på grund av att de inte har fått tillräckligt bra vård vid förlossningen eller under sina första dagar. Med hjälp av barnmorskor skulle man kunna förhindra mer än 80 procent av de här dödsfallen, visar studier.

Sveriges biståndsminister Matilda Ernkrans

”Tilltron till det internationella samarbetet ett signum för Sverige”

Foto: Kristian Pohl/Regeringskansliet

FN-organisationerna är viktiga för långsiktigheten och flexibiliteten i biståndet, säger biståndsminister Matilda Ernkrans.

”För första gången på 20 år minskar inte fattigdomen utan ökar. Vi måste snabbt ta oss tillbaka till ett läge där vi kan förbättra världen tillsammans, så som det var före pandemin. Nu är inte tid att minska våra ambitioner utan att öka dem!”

Det var budskapet från Sveriges nya biståndsminister Matilda Ernkrans när Världshorisont intervjuade henne i slutet av januari.

Turerna kring Magdalena Anderssons regeringsbildning i november slutade med att Per Olsson Fridh (MP) fick lämna posten som biståndsminister. I den nya och helt socialdemokratiska regeringen hamnade uppdraget i stället på Matilda Ernkrans, tidigare minister för högre utbildning och forskning.

Den nya biståndsministern vill inte

mejsla ut några skillnader i sin egen inriktning jämfört med sin miljöpartistiske företrädare. Tvärtom betonar hon att S och MP ligger nära varandra i biståndspolitik och att de principer och mål som gällt under sju år av samregerande ligger fast, liksom enprocentmålet – det vill säga att Sverige ska ge en procent av sin BNI* till bistånd.

– Sverige biståndspolitik är långsiktig. Vi bygger trovärdighet ute i världen på att vi är en långsiktig partner och att man kan lita på att vi gör det vi har sagt att vi ska göra i världen. Enprocentmålet ligger fast liksom de biståndspolitiska målen och perspektiven som är fastlagda av riksdagen, säger hon.

MÖTTES AV KRITIK

Att Matilda Ernkrans är tydlig med vad som gäller är välkommet då två av hennes ministerkollegor i melandagarna gjorde uttalanden som i biståndsbranschen tolkades som att en kursändring i biståndspolitik kunde vara på gång. Det var integrations- och migrationsminister Anders Ygeman och justitieminister Morgan Johansson som under en pressträff förde resonemang om att svenska biståndsmedel kan användas som påtryckningsmedel för att tvinga utländska medborgare att återvända till sina hemländer. Utspelet möttes av massiv kritik från biståndsdebattörer som bland annat framhöll att en sådan linje strider mot de regler som lagts fast av OECD:s biståndskommitté Dac.

Ernkrans framhåller att det inte handlar om något nytt initiativ inom biståndspolitik.

– Jag var inte med på pressträffen på grund av att det inte var ett utspel om biståndspolitik utan det var två ministrar som skulle presentera sina åtgärder när det gäller migrationsverket och polismyndigheten och det arbete som handlar om återvändande. Detta utifrån den princip som jag också ställer mig bakom – den folkrättsliga förpliktelsen att varje land tar ansvar för sina medborgare. Detta är en viktig princip i svensk utrikespolitik och något som vi

Fortsättning på sid 15.

FN FAKTA.

Foto: Markus Disteltrath/Pixabay

GLOBALA MÅLEN: MÅL 7 – HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

Förnybar energi i form av vindkraft är på stark frammarsch i världen.

Hållbar energi avgörande för grön omställning

Frågan om hållbar energi är intimt länkad till den pågående klimatkrisen då den globala produktionen och användningen av energi står för omkring 75 procent av de totala utsläppen av växthusgaser. Samtidigt är det en rättvisefråga då 759 miljoner människor fortfarande saknar elektricitet och 2,6 miljarder människor – en tredjedel av jordens befolkning – saknar möjlighet att laga mat utan att skada hälsa och miljö.

Mål 7 i Agenda 2030 handlar om att hela jordens befolkning ska få tillgång till tillförlitlig, förnybar och hållbar energi.

Det är helt avgörande frågor om vi ska lyckas hejda den globala uppvärmningen och skapa hållbara, gröna samhällen.

Höginkomstländer som Sverige behöver göra en omställning till moderna och förnybara energislag samtidigt som

7 HÅLLBAR ENERGI
FÖR ALLA

I september 2015 antog världens stats- och regeringschefer en ny global utvecklingsagenda, Agenda 2030. Den innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling (Sustainable Development Goals, SDGs) som syftar till att avskaffa fattigdom och hunger, rädda vår planets ekosystem och klimat och skapa fredliga, inkluderande och trygga samhällen. Det är den mest omfattande och ambitiösa utvecklingsplan som mänskligheten någonsin har haft. Världens regeringar bär det yttersta ansvaret för att agendan genomförs men varje människa på jorden berörs och om målen ska kunna nås krävs att alla betydande aktörer i samhället medverkar och påverkar utvecklingen i rätt riktning. I detta faktablad belyser vi det sjunde av de 17 målen: hållbar energi för alla.

alla verksamheter måste arbeta med energieffektivisering. I låginkomstländer handlar det även om att förse stora befolkningsgrupper med elektricitet och att styra bort från miljö- och hälsofarliga lösningar, både i människors närmiljö och i industrier och på andra arbetsplatser.

Under det senaste decenniet har viktiga framsteg gjorts på flera områden som rör hållbar energi men stora skillnader råder mellan regioner. Globalt sett har över en miljard människor fått tillgång till elektricitet men de ekonomiska effekterna av pandemin har gjort att ytterligare 30 miljoner människor – de flesta i Afrika – inte har råd med grundläggande elförsörjning. Människor som saknar tillgång till elektricitet finns till största delen i Nigeria, Demokratiska republiken Kongo och Etiopien, som ersatt Indien på tredjeplatsen.

Antalet människor som saknar tillgång till elektricitet har minskat från 1,2 miljarder 2010 till 759 miljoner 2019. Decentraliserade lösningar med förnybar el är samtidigt på särskilt stark framfarsch. Antalet människor som är anslutna till minielnet har mer än fördubblats under samma period. Med nuvarande förhållanden är dock prognosen att omkring 660 miljoner människor – de flesta afrikaner – fortfarande kommer att sakna el 2030.

Frågan om ren matlagning berör miljarder fattiga människor. Särskild utsatta för skadlig rök är flickor och kvinnor som dagligen lagar mat i vedspis eller över öppen eld. Inte mycket har hänt på detta område sedan 2010 och miljontals människor dör varje år på grund av att de inandats hälsofarlig rök under lång tid. I nuläget uppskattas 2,6 miljarder människor sakna möjlighet till ren matlagning. I DR Kongo, Etiopien, Madagaskar, Mocambique, Niger, Uganda och Tanzania är läget riktigt illa då högst fem procent av befolkningen där kan laga mat utan att riskera sin hälsa. Stora framsteg på detta område noterades dock i Indonesien, Kambodja och Myanmar.

När det gäller strategier för att uppnå mål 7 är frågan om förnybara energikällor den enskilt viktigaste. Under det gångna decenniet har förnybar energi vuxit som aldrig förr men på grund av växande energikonsumtion i hela vär-

Mål 7 – Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.

Delmål 7.1

Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.

Indikator 7.1.1 Andel av befolkningen med tillgång till elektricitet

Indikator 7.1.2 Andel av befolkningen som primärt förlitar sig på hållbara bränslen och ren teknik för matlagning och belysning

Delmål 7.2

Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

Indikator 7.2.1 Andelen förnybar energi i den totala slutliga energianvändningen

Delmål 7.3

Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

Indikator 7.3.1 Energiintensitet angiven som kvoten mellan tillförd energi och BNP

den ökade inte dess andel av den totala energimixen. Förnybar energi stod 2018 för omkring en fjärdedel av elproduktionen medan framstegen inom uppvärmning och transporter var betydligt långsammare. En stor del av den positiva globala trenden med förnybar energi berodde på stora sol- och vindkraftsprojekt i Kina och övriga Östasien. Spanien stod för de största nationella framstegen

2018, tack vare en satsning på vattenkraft, medan Indonesien gjorde stora framsteg med hjälp av bioenergi.

När det gäller energieffektivisering har framstegen varit små och utvecklingen går långsamt. På detta område krävs mycket stora framsteg varje år om mål 7 ska kunna nås till 2030.

Överlag krävs större politisk vilja, långsiktig energiplanering och genom-

Matlagning över öppen eld är ett stort hälsoproblem i många länder. På bilden kokar en kvinna ris i Tamil Nadu, Indien.

MÅL 7

Ren, tillgänglig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla

Delmål 7.A

Till 2030 stärka det internationella samarbetet för att underlätta tillgång till forskning och teknik inom ren energi, inklusive förnybar energi, energieffektivitet samt avancerad och renare fossilbränslebaserad teknik, samt främja investeringar i energiinfrastruktur och rene energiteknik.

Indikator 7.a.1 Internationella finansiella flöden till utvecklingsländer till stöd för forskning och utveckling inom ren energi samt förnybar energiproduktion, inklusive hybridsystem

Delmål 7.B

Till 2030 bygga ut infrastrukturen och uppgradera tekniken för att leverera moderna och hållbara energitjänster till alla i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

Indikator 7.b.1 Installerad kapacitet för genererande av förnybar energi i utvecklingsländer (i Watt per capita)

Läs mer om indikatorerna för de globala målen på <https://unstats.un.org/sdgs>.

tänkta incitament för att framsteg ska kunna göras i alla regioner och på alla områden som rör hållbar energi. Näringslivet spelar en mycket viktig roll för de investeringar som görs i ren energi medan myndigheter i olika länder är en viktig aktör både som källa till finansiering och för att underlätta för privata aktörer, särskilt i utvecklingsländer och i det läge som råder efter coronapandemin. Med tanke på att efterfrågan på energi globalt väntas öka med 37 procent till 2040 är det av yttersta vikt att mål 7 och hållbar energi prioriteras som politisk fråga av beslutsfattare över hela världen.

TOPPMÖTE I FN 2021

Siffrorna ovan är hämtade från Tracking SDG7: *The Energy Progress Report* som 2021 producerades av FN:s statistikdivision UNSD i samarbete med Internationella energirådet (IEA), Internationella byrån för förnybar energi (IRENA), Världshälsorganisationen (WHO) och Världsbanken. Rapporten kom ut sommaren 2021 inför ett toppmöte om hållbar energi som hölls

i FN-högkvarteret den 24 september i samband med generalforsamlingens öppnande. Detta var det första globala möte om energifrågor som FN:s generalforsamling kallat till sedan FN:s konferens om nya och förnybara energikällor i Nairobi 1981. Toppmötet var också en del av arbetet med FN:s decennium för hållbar energi åt alla (2014-2024). En viktig aktör i sammanhanget är UN-Energy, FN:s mekanism för samarbete i energifrågor inom FN-systemet.

Vid toppmötet i september 2021 deltog över 130 globala ledare, däribland stats- och regeringschefer, chefer för FN-organ och internationella organisationer liksom beslutsfattare från näringslivet och andra centrala aktörer. Tillsammans tillkännagav de nya satsningar på hållbar energi till ett värde av över 400 miljarder dollar. Över 35 länder gjorde nya viktiga åtaganden på energiområdet och ett flertal nya samarbetsprojekt kring elektrifiering presenterades. Förhoppningen är att de nya åtagandena kommer att öka kapaciteten för hållbar energi och skapa miljontals nya gröna jobb världen över.

Mötet formulerade även en global

Småskaliga lokala lösningar med solceller är en viktig faktor för att förse stora befolkningsgrupper i Afrika med el. Lister Sithole (till vänster) är elleverantören Vitalites första agent i Zambia. På bilden visar hon Kennedy Matabula hur man laddar mobilen, driver lampor och en radio med solceller.

handlingsplan med åtgärder och tidsplan med sikte på att nå mål 7 om hållbar energi för alla till 2030, att OECD-länder ska fasa ut kolanvändningen till 2030 och övriga länder till 2040 samt att nettonollutsläpp av växthusgaser ska nås till 2050. Läs mer om handlingsplanen på un-energy.org.

SVERIGE OCH MÅL 7

Av de 17 globala målen har Sverige i nuläget uppnått fyra, enligt den globala statistik som tas fram av experter inom nätverket SDSN och Bertelsmann Stiftung. Mål 7 om hållbar energi är ett av dem.

I regeringens frivilliga rapport till FN 2021 om genomförandet av de globala målen i Sverige konstateras att tillgången till modern energi är god och att Sverige inte har problem med energifattigdom på det sätt som man har i andra delar av Europa, alltså att energi är alltför dyrt för vissa befolkningsgrupper. När det gäller förnybar energi kommer 55 procent av energin i Sverige från förnybara källor vilket är den största andelen inom EU. Vidare citerar rapporten en utvärdering som Internationella energibyran IEA gjorde 2019 där det konstateras att Sverige är i framkant i arbetet med att ställa om till ett energisystem med låga utsläpp. Av byråns medlemsländer har Sverige lägst andel fossilt bränsle i förhållande till total tillförd energi och näst lägst koldioxidintensitet.

Sverige samarbetar också internationellt för att påskynda omställningen

till ett grönt, hållbart och inkluderande energisystem. Under FN:s klimat-toppmöte i september 2019 lanserade till exempel Sverige tillsammans med Indien *Ledarskapsgruppen för industriomställning (LeadIT)*. Gruppen samlar länder och företag i ett gemensamt arbete för att driva på klimat- och energiomställningen i den tunga industrin. Ett annat exempel är att Sverige använder sitt inflytande i utvecklingsbankerna för att få dem att sluta investera i fossil energi och i stället styra investeringar till förnybar energi.

TEXTEN I MÅL 7

Den fullständiga skrivningen av mål 7 i Agenda 2030 är: *säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla* (ensure

access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all). För att bättre kunna kommunicera de globala målen har benämningen av varje mål givits en kortform, i detta fall hållbar energi för alla.

Bland delmålen kommer först tre siffermål som formulerar de centrala målsättningarna för målet. Därefter finns två bokstavsmål (7.a och b) som handlar om åtgärder och metoder för att de första tre delmålen ska kunna nås.

För att kunna mäta hur arbetet med de globala målen går har FN tagit fram 231 globala indikatorer. Varje land ska även ta fram nationella indikatorer och metoder för att mäta utvecklingen. För Sveriges del är det Statistikmyndigheten SCB som ansvarar för arbetet med indikatorerna. Den fullständiga texten

Foto: Sida/PowerAfrica

till mål 7 samt de indikatorer som är kopplade till delmålen framgår av rutan på föregående uppslag.

Foto: Lisa Lievonen/Svenska FN-förbundet

Hur bidrar Svenska FN-förbundet med sin verksamhet till mål 7? Vi frågade Annelie Börjesson, ordförande.

Frågan om hållbar energi är helt avgörande för den gröna omställning som vi måste göra för att klara klimatkrisen. Där är kopplingen till FN-förbundets verksamhet stark då vår kongress har beslutat att vi ska jobba med klimatfrågan i stor utsträckning på alla nivåer i organisationen. Just nu håller vi på att förbereda aktiviteter i anslutning till FN-konferensen Stockholm+50 som Sverige, tillsammans med Kenya, arrangerar i början av juni och som handlar om miljö och klimat.

FN-förbundet bedriver också ett omfattande arbete för att öka engagemanget i Sverige för Agenda 2030 och alla de 17 globala målen. Där är vår lokala rörelse i form av FN-föreningar, FN-distrikt och FN-skolor viktiga aktörer, liksom projektet Glokala Sverige. Vi samarbetar även med FN-förbund i andra länder och stödjer dem i deras arbete med de globala målen.

DET HÄR KAN DU GÖRA:

Mål 7 i Agenda 2030 sätter fokus på frågan om hållbar energi för alla människor. Här är några förslag på vad DU kan göra:

Spara på energin!

Vi svenskar använder mycket energi och en hel del försvinner genom rent slöseri. Både på arbetsplatser och i hemmen kan vi hjälpa till genom att se över våra vanor. Om din bostad värms med el kanske du kan sänka temperaturen ett par grader? Var varsam med varmvattnet och stäng av apparater och lampor efter dig. Se också gärna till att den el du köper kommer från förnybara källor.

Engagera dig för klimatet!

Frågan om hållbar energi hänger nära samman med klimatkrisen då användningen av fossila bränslen är en stor del av problemet. Genom att engagera dig för klimatet bidrar du till den gröna omställning som vi måste göra och där förnybara energikällor är en nyckelfaktor. FN-förbundet håller just nu på att starta ny spännande verksamhet på klimatområdet. Läs mer på fn.se/klimat/

Sprid detta faktablad!

Mål 7 i Agenda 2030 handlar om hållbar energi för alla människor. Agendan och de 17 globala målen är viktiga verktyg i arbetet för en bättre värld och ju fler som känner till dem, desto bättre. Du kan bidra genom att beställa en bunt av detta faktablad och sprida bland vänner, familj och andra intresserade (du betalar endast för portot). Skicka ett mejl till [vardshorisont@fn.se!](mailto:vardshorisont@fn.se)

ständigt arbetar med i dialog med andra länder.

– Men hur statsråden uttryckte sig på den här pressträffen, och de rubriker som media sedan gjorde, kan inte jag ta ansvar för. Det svenska biståndet ska fortsätta följa Dac-reglerna för vad som anses vara bistånd. Den svenska biståndspolitikerna är långsiktig och de biståndspolitiska mål som är fastlagda av riksdagen ligger fast.

I sammanhanget är det viktigt att veta att biståndsmyndigheten Sida sedan 2016 har i uppdrag att jobba med ett hållbart återvändande och hur det kan understödjas med biståndet, fortsätter hon.

– Ett exempel är att vi bidrar med svenskt bistånd till minröjning i Irak som ett sätt att skapa trygghet och göra det möjligt för människor att återvända. Sida har haft det här uppdraget länge så det är inget nytt, understryker hon.

TRE PRIORITERINGAR

Vilka prioriteringar har då Matilda Ernkrans formulerat för sitt arbete som biståndsminister? Hon pekar på tre saker som hon vill fokusera på ”under den kommande tiden”:

– För det första att fortsätta bidra till en rättvis global vaccintillgång för att hantera covid-19 men också andra globala hälsohot, säger hon.

– För det andra fördubblar vi klimatbiståndet till 2025, jämfört med 2019. Jag känner starkt att väldigt många i Sverige tycker det är rimligt att vi lägger stora resurser på detta. Det handlar både om förnybar energi, minskade utsläpp och klimatanpassning med mera.

– Och för det tredje fattigdomsbekämpning och egenförsörjning. Det är ett självklart fokus då det är grunden för biståndspolitikerna men också för att fattigdomen i världen för första gången på 20 år inte minskar utan ökar. I detta ligger så klart både klimatinsatser, jämställdhet, kvinnors och flickors rättigheter, fackliga och politiska rättigheter med mera. Vi behöver stå på demokratikämparnas sida och även minska korruptionen runt om i världen. Alla de här delarna är nödvändiga om fler människor ska få bättre levnadsvillkor och vi återigen ska få en situation där fattigdomen minskar.

Coronapandemin och klimatförändringarna visar att vi inte kan hantera våra utmaningar ensamma utan att gränsöverskridande samarbete krävs, konstaterar Ernkrans. Samtidigt framhåller hon att Sverige som litet land också har ett egenintresse i detta:

– Det handlar om solidaritet så klart men Sverige är också väldigt omvärldsberoende. Vi har allt att vinna på att stödja ett regelbaserat internationellt system där alla länder får vara med och ha en plats runt bordet så att det inte blir den starka som styr.

Det starka engagemanget för och tilltron till multilateralismen (det internationella samarbetet i bland annat FN) är ett signum för Sverige, menar Matilda Ernkrans.

– Internationellt samarbete tjänar Sverige väl, vi är duktiga på det och vi såg också innan pandemin att vi genom detta samarbete kunde lyfta miljarder människor till en bättre levnadsstandard.

– Det här engagemanget ska Sverige hålla i och det är också starkt kopplat till att vi står upp för att Sverige ska ge en procent av BNI till bistånd. Ända sedan enprocentmålet introducerades av FN:s generalförsamling på 60-talet har mitt parti stått upp för det, i alla tider, och det kommer vi att fortsätta göra. Det är viktigt utifrån att det är ett klokt internationellt solidaritetsarbete men också något som tjänar Sverige. En bättre värld ger ett tryggare Sverige, om man ska summera det.

HUMANITÄR STORMAKT

Sverige kallas emellanåt för en humanitär stormakt, ett epitet som Matilda Ernkrans vill bidra till att behålla.

– Vi ska fortsätta bidra med humanitärt bistånd till människor i nöd och katastrofer. Men jag vill också att vi ska fortsätta ha ett starkt engagemang i FN-systemet, i multilateralismen, och i det som är utvecklings- och demokratibistånd. Och ska man ha dessa höga ambitioner så behöver man också stå upp för enprocentmålet, fortsätter hon.

Att inte bara lindra nöd utan även

bygga samhällen där man långsiktigt kan förbättra levnadsvillkoren handlar om det vi i Sverige kallar generell välfärd, framhåller hon.

– Att bygga ett sådant samhälle har tjänat Sverige väl och jag tycker att människor ute i världen, utifrån sina premisser och sina behov, ska få samma

utveckling. Det ger en tryggare värld.

Under de senaste tre åren har Sidas årliga undersökning visat på en svagare biståndsvilja hos svenska folket jämfört med 2018 och tidigare. Det är oroande siffror, menar Ernkrans, inte minst i kombination med det faktum att ”de två största oppositionspartierna vill göra miljardnedskärningar i det internationella biståndet”.

– Jag tycker det är min uppgift att försöka bidra med att visa vad biståndet faktiskt ger för resultat och att det också tjänar Sverige väl. Jag tror det går att göra mer på det området och jag tar gärna hjälp av fler som är engagerade!

– Jag tycker det är min uppgift att försöka bidra med att visa vad biståndet faktiskt ger för resultat och att det också tjänar Sverige väl. Jag tror det går att göra mer på det området och jag tar gärna hjälp av fler som är engagerade!

VIKTIGARE ÄN NÅGONSIN

Avslutningsvis får biståndsministern frågan vad som är hennes viktigaste budskap, och svarar:

– Internationellt samarbete är viktigare än någonsin. Vi får hjälpas åt att visa att det fungerar och att vi tillsammans kan förbättra världen. Utmaningarna är stora nu men vi kan göra det tillsammans. Jag kommer att prioritera det som handlar om vaccintillgång, hälsa och klimatbistånd och samtidigt ha fokus på fattigdomsbekämpning och egenförsörjning. Vi måste ta oss tillbaka till ett läge där vi kan förbättra världen tillsammans. Nu är inte tid att minska våra ambitioner utan att öka dem!

■ AnnaLena Karlsson Andrews

*BNI, bruttonationalinkomsten, är ett mått på den ekonomiska aktiviteten i ett land.

*Dac (Development Assistance Committee) är en kommitté inom den ekonomiska samarbetsorganisationen OECD, där Sverige är medlem sedan organisationen grundades 1961. Kommittén sätter bland annat upp kriterier för vilka insatser som får räknas som bistånd.

Foto: Mestphotos/Håkan Borgström

Sju av tio svenskar vill att Sverige ska ha en aktiv och pådrivande roll som medlemsland i FN.

Minskat förtroende för FN FN-förbundet kontrar med informationsatsning

Allmänhetens förtroende för FN har minskat enligt den årliga opinionsundersökning som Svenska FN-förbundet tar fram i samarbete med Novus. Det allvarliga världsläget kan vara en förklaring, enligt FN-förbundet.

Nyligen kom resultatet av den årliga undersökning om allmänhetens inställning till FN som analys- och undersökningsföretaget Novus gör på uppdrag av Svenska FN-förbundet. I undersökningen anser sig 47 procent av de drygt tusen personer som svarade ha ett stort eller ganska stort förtroende för FN. Det är en minskning jämfört med föregående år då motsvarande siffra var 54 procent.

Pekka Johansson är chef för FN-förbundets avdelning för nationellt och globalt engagemang. Han tror att minskningen kan bero på att pandemin och det allvarliga säkerhetspolitiska läget har skapat oro.

– Oron för den internationella utvecklingen kan sätta spår i förtroendet för stora internationella institutioner, inklusive FN, säger han.

SPRIDER KUNSKAP OM FN

Pekka Johansson tror att det går att öka allmänhetens förtroende för FN genom att sprida kunskap om FN-frågor och lyfta fram positiva exempel på det resul-

tat som FN åstadkommit, i både nutid och dåtid.

– FN-förbundets grunduppdrag är att informera och utbilda om FN:s arbete, vilket vi idag gör på olika sätt, till exempel genom skolmaterial, information till allmänheten men också i kontakter med politiker och beslutsfattare, säger han och fortsätter:

– Under 2022 kommer vi att göra en satsning på att lyfta fram de historiska framsteg som FN-samarbetet har inneburit, men också dagsaktuella exempel på hur FN varje dag gör livet lite bättre för miljoner människor. Det är ännu viktigare i år då det är valår och med tanke på hur utvecklingen ser ut i vår omvärld.

Vidare svarar sju av tio i Novus undersökning att de anser att Sverige bör ha en aktiv och pådrivande roll som medlemsland i FN och att mer samarbete mellan olika nationer bör ske. Det visar att det finns ett starkt stöd hos befolkningen för att Sverige ska fortsätta satsa på FN-arbetet, menar Johansson.

– Sverige har en väsentlig roll som

pådrivare i humanitära frågor och har i förhållande till sin storlek ett stort inflytande. Sverige finns i många sammanhang och beslutforum i FN-systemet. Till exempel finns flera svenskar och inte minst svenska kvinnor på höga positioner inom FN, vilket är positivt, säger han.

TROR PÅ ÖKAD BETYDELSE

Hur stor betydelse FN kommer att ha under de kommande åren är också något som lyfts fram i undersökningen. Var tredje person tror att FN kommer att få ökad betydelse, något som enligt Pekka Johansson kan vara en indikation på att FN hamnar i fokus när det säkerhetspolitiska läget ställs på sin spets.

– Det är i säkerhetsrådet som länderna träffas när det till exempel gäller maktövertagandet av Afghanistan, det är i säkerhetsrådet man beslutar om sanktioner när det är nödvändigt och aktuellt. Det är i FN som alla världens makthavare ses i generalförsamlingen och kan diskutera, säger han och fortsätter:

– FN är och har under många år varit en garant för det internationella samarbetet och stabiliteten och det tror jag att människor reflekterar över och vill ha kvar.

I undersökningen belyses också klimat och miljö. Sex av tio tycker att FN är en viktig aktör för att leda och samordna arbetet för att begränsa klimatförändringarna.

– Internationellt samarbete behövs för att lösa gränslösa problem, till exempel på klimat- och miljöområdet, vilket det helt klart finns en insikt om.

BÖRJAR I GRUNDSKOLAN

För att nå ut med information om FN:s arbete till människor som inte har så stor kunskap om vad det innebär tror Pekka Johansson att det är en fördel att sprida information om FN redan i grundskolan. FN-förbundet behöver också vara synligt i olika sammanhang, till exempel på webben och i sociala medier där många människor har sitt engagemang.

– Vår ambition är att fler personer manifesterar sitt stöd för FN och dess värderingar genom att bli medlemmar i FN-förbundet, säger han.

■ Nora Eklöv

Foto: UN Photo/Vukasin Njegica

FN:s första miljökonferens – the UN Conference on the Human Environment – hölls i Stockholm under två veckor i juni 1972. På bilden talar Indiens premiärminister Indira Gandhi.

Stockholm +50

FN:s första miljökonferens firas med nytt möte

Den 2–3 juni äger FN-konferensen Stockholm +50 rum på Stockholmsmässan. Som värdar för mötet står Sverige och Kenya. Konferensen hålls både för att högtidligt fira att det är 50 år sedan FN:s första miljökonferens, Stockholmskonferensen, och för att öka takten i den omställning till ett hållbart samhälle som pågår.

– Vi vet att de åtaganden och den omställning som sker inte håller tillräckligt hög takt, så vi vill att konferensen ska vara en accelerator för de här processerna, säger Johanna Lissinger Peitz, ambassadör för Stockholm +50 och ansvarig för mötets inriktning och att det levererar på det givna mandatet.

HÖGSTA MÖJLIGA NIVÅ

Konferensen kommer äga rum på högsta möjliga nivå med ministrar och andra högnivådelegater närvarande. Den kommer att bestå av två parallella sessioner. Den ena är en plenarsession där länder har möjlighet att göra uttalanden och den andra består av tre ledarskapsdialoger.

– Den första dialogen kommer att

diskutera hur vi skyndsamt kan hantera den omställning som krävs genom att ta hänsyn till både människa, natur och välfärd. Den andra kommer att handla om en hållbar och inkluderande återhämtning från coronapandemin. Den tredje ska handla om ett accelererat genomförande av miljödimensionen i hållbar utveckling i kontexten av både FN:s årtionde för handling och pandemin, säger Johanna Lissinger Peitz.

Hur ledarskapsdialogerna ska gå till var inte fastställt vid denna tidningspressläggning. Johanna Lissinger Peitz trycker dock på att den här typen av möten måste bygga på ett engagemang underifrån och säger att arrangörerna strävar efter en process där stater, näringsliv, civilsamhälle och unga samtalar med varandra.

– Vi försöker hitta ett format som både är inkluderande där många får komma till tals, men som också möjliggör ett fokuserat samtal. Vi vill möjliggöra att olika aktörer i samhället möts och också arbeta för att unga får stort inflytande, säger hon.

På klimatmötet i Glasgow lanserades en ungdomsgrupp (Youth Task Force)

inför Stockholm +50. Gruppen består av cirka 50 ungdomar från hela världen som ska hålla en rad konsultationer i olika delar av världen. Sedan kommer de att sammanställa det hela till ett bidrag till diskussionerna under Stockholm +50.

– Eftersom det inte är ett rent klimatmöte eller ett möte om biologisk mångfald ser vi en stor möjlighet att kunna titta på hur olika frågor kopplar till varandra, till exempel klimat och biologisk mångfald. Där har ungdomar en stor förmåga att kliva ur silotänket och ge förslag på hur man ska ta sig an de här frågorna, säger Johanna Lissinger Peitz.

Diskussionerna från Stockholm +50 kommer att resultera i en rapport med rekommendationer om vad som behövs för att omställningen till ett hållbart samhälle ska lyckas.

– Vi hoppas att vi kan bidra till att nå 1,5-gradersmålet genom att diskutera idéer som lanserades på COP26 och bygga momentum kring dessa inför COP27. Vi hoppas också att det finns intresse från olika aktörer att lyfta frågan om biologisk mångfald till samma nivå och handling i näringslivet som vi ser för klimat, säger Johanna Lissinger Peitz.

FN-RÖRELSEN AKTIVERAS

Svenska FN-förbundet arrangerade redan för 50 år sedan ett miljöforum i samband med Stockholmskonferensen. Självklart vill förbundet bidra till diskussionen och lyfta viktiga miljöfrågor även denna gång.

– Vi vill engagera hela FN-rörelsen i Sverige med olika aktiviteter under våren ända fram till världsmiljödagen den 5 juni. I anslutning till Stockholm+50 kommer vi att arrangera ett evenemang som man kommer att kunna ta del av både fysiskt och digitalt där vi vill visa på goda exempel och ge inspiration. Vi planerar också att engagera rörelsen under tre internationella dagar som äger rum under våren och som har koppling till miljön, säger Malin Åberg Aas, senior rådgivare för hållbar utveckling på förbundets kansli i Stockholm.

■ Lisa Lievonen, frilansjournalist

Foto: Lisa Levenon

Tidigare FN-tjänstemannen och Årets FN-vän 2015 Anders Kompass leder arbetet med att inrätta och få igång Sveriges nya MR-institut.

Startskottet har gått för Institutet för mänskliga rättigheter

I januari startade den oberoende nationella MR-institution som FN och civilsamhällesorganisationer under många år har krävt att Sverige ska inrätta. Den placeras i Lund med Anders Kompass som vikarierande generaldirektör.

Institutet för mänskliga rättigheter är en statlig myndighet med huvuduppgiften att undersöka och följa hur väl de mänskliga rättigheterna efterlevs i Sverige. Utöver detta allmänna MR-arbete har institutet ett särskilt uppdrag att fungera som en oberoende nationell mekanism för att främja och skydda åtagandena enligt konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, CRPD. Enligt konventionen ska varje statspart ha en

sådan mekanism.

– Som granskningsorgan för CRPD ska vi ha en dialog med de organisationer som jobbar med frågorna, men även med de som har egen erfarenhet av funktionsnedsättning. Vi ska granska att det som står i konventionen uppfylls, säger vikarierande generaldirektör Anders Kompass.

Vidare ska institutet ge förslag till regeringen angående förbättringar som ska främja mänskliga rättigheter.

Enskilda fall av kränkningar eller klagomål ska inte prövas men enligt Kompass tar institutet gärna emot information om levnadsvillkor.

NÄRA MÄNNISKOR

– Vi vill bli ett trovärdigt institut som jobbar nära människor och civilsamhället för att bidra till att Sverige ska vara ett bra land att leva i oavsett vilka förutsättningar man har i livet, säger han.

Svenska FN-förbundet har under många år verkat för att Sverige ska inrätta en oberoende nationell MR-institution i enlighet med Parisprinciperna. Pearl Mulkerrins, rådgivare för mänskliga rättigheter, välkomnar det nya institutet och menar att det kommer att ha betydelse för efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna i Sverige, inte minst för säkerställandet av CRPD. Hon konstaterar att institutet även kommer att komplettera statens och civilsamhällets rapporter till FN när Sverige granskas.

BÄTTRE EFTERLEVNAD

– Institutets effekt blir en bättre efterlevnad av FN:s konventioner i Sverige och en ökad rättssäkerhet. Men också en bättre granskning av mänskliga rättigheter i Sverige. Viktigast är att rättighetsbärare ska kunna utkräva sina rättigheter, säger hon och fortsätter:

– Jag ser fram emot att ta del av institutets verksamhet under det kommande året och hoppas se en löpande dialog mellan civilsamhället och institutet. Det är viktigt att civilsamhället får möjlighet att bidra med en kompletterande bild av situationen för mänskliga rättigheter i Sverige.

■ Nora Eklöv

Aktion FN för jämställdhet

Varje läsår arrangeras fyra gemensamma aktioner på Sveriges FN-skolor och fokus sätts då på en utvald FN-fråga. Inför internationella kvinnodagen den 8 mars arrangerar FN-elevföreningar på skolorna *Aktion FN för jämställdhet*. I år uppmärksammar aktionen varje människas rätt att bestämma över sin egen kropp. Enligt FN:s befolkningsfond UNFPA nekas närmare hälften av världens kvinnor rätten att säga nej till sex, att bestämma val av partner och att bestämma om och när de vill skaffa barn.

ehs.se

För dig som vill studera mänskliga rättigheter!

Program • Fristående kurser • Uppdragsutbildning

Enskilda Högskolan Stockholm

Enskilda Högskolan Stockholm • Åkeshovsvägen 29 • 168 39 Bromma • www.ehs.se

Diplomati i praktiken – Fantasi Empati Förnuft

Av Anders Lidén

Med 37 år i diplomatins tjänst har Anders Lidén gedigen erfarenhet av arbetet som diplomat. Han har varit stationerad i länder som Libanon, Malawi, Israel, Zimbabwe och Finland. Därtill har han arbetat som FN-ambassadör i New York under ett flertal år. Med denna erfarenhet finns det mycket material att ösa ur. Lidéns syfte med boken *Diplomati i praktiken* (Carlsson Bokförlag) är dock inte att skriva en tung lärobok utan att på ett lättfattligt sätt ge inblickar i diplomatin och hur den kan gå till.

Bokens strax över 200 sidor är uppdelade i 19 kapitel med rubriker som "Vad är diplomati?", "Vad krävs av en diplomat?" och "Det diplomatiska samtalet". Lidén tar även upp olika typer av diplomati och strategier samt diplomati i förhållande till politiker, journalister och idrott.

I sin strävan att göra innehållet lättsamt och samtidigt få plats med alla delar av diplomatin utelämnar Lidén djupare bakgrundsinformation. Han duttar ut information vilket leder till att det mesta blir tunt och flyktigt. Ibland känns det som om jag lika gärna hade kunnat läsa en punktlista då ytterst korta anekdoter radas efter varandra. Det viktigaste i en sådan här bok är kanske inte att få svar på varför det är olämpligt att ha på sig brun kostym och bruna skor på en middag i Libanon, men hur den informationen framförs är symptomatiskt för hur boken till stora delar är skriven – tunt och utan vidare resonemang.

Drygt halvvägs genom boken upplever

jag dock att den till viss del ändrar karaktär och att behållningen blir större. Kapitlet om villkoren för medföljande partner och familj innehåller många fakta som förvånar mig. Likaså är det intressant att läsa om hur det kan gå till när länder driver kampanj för att, till exempel, få

en plats i FN:s säkerhetsråd.

Att ha läst boken känns inte som bortkastad tid – jag har fått insikter i diplomatens arbete. Samtidigt är jag inte heller överväldigad av den. Jag saknar en genomgående och djupare berättelse om hur den diplomati som Lidén varit med och bedrivit har varit ett verktyg för Sveriges utrikespolitik och hur den har påverkat omvärlden.

■ Lisa Lievonen

FN-förbundets unga ambassadörer 2022

Femton unga ambassadörer har i början av året utbildats av Svenska FN-förbundet och har nu goda kunskaper om de globala målen samt om FN-förbundets projekt Flicka och Minor. Därmed är de redo att hålla föreläsningar och workshops för bland annat FN-föreningar, FN-skolor, riksorganisationer och företag.

Årets ambassadörer är Albin Wikman, Östersund; Aytac Quliyeva, Jordbro; Brendan Rajakumar Joseph, Uppsala; Dana Bdiwi, Stockholm; Diana Parhizgar, Stockholm; Emelie Lindgren, Stockholm; Ida Andersson, Borås; Ismail Abdullahi Aidid, Jönköping; Jessica Pettersson, Umeå; Klaudia Zienlinska, Malmö; Nadia Akrami, Växjö; Nelly Gidlund, Örnsköldsvik; Sophie Clauss, Stockholm; Tasnim Marawi, Kungälv samt Tilde Andersson, Lund.

Läs mer och gör en bokningsförfrågan på fn.se/ambassadorer.

Sofia Strinnholm,

34 år, sitter i FN-förbundets styrelse sedan 2018. Till vardags arbetar hon som präst och då främst med ungdomar i Staare (sydsamiska för Östersund).

Vilka är dina hjärtfrågor?

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) och urfolksrättigheter. Jag har studerat i Tanzania och deltog då som volontär för Act Svenska kyrkan. Bland annat deltog jag i en workshop om "tonårsblivande" för ledare inom lutherska kyrkor. Det var en omskrivning för att få prata om mänsklig sexualitet, människokroppen och SRHR. Jag intervjuade även två "change makers", Aksa och Emanuel, som berättade om sitt arbete för att stärka flickors rätt till sina kroppar, ett arbete som liknar vårt projekt Flicka. Vi är många organisationer som värnar dessa frågor och som folkrörelse kan vi göra skillnad.

Du medverkar i debattantologin "Från vardagsrasism till folk mord" som FN-förbundet nyligen lanserat, berätta!

Tyvärr är kunskapen om samerna som Europas enda urfolk dålig hos den svenska allmänheten. Dessutom finns

det en utbredd vardagsrasism mot samer. När jag studerade i Uppsala stötte jag aldrig på den men när jag kom till Östersund som färdig

präst så fick jag en chock första gången som rasism dök upp i ett helt vanligt sammanhang. Det var inte riktat mot någon specifik person utan mot renskötare i allmänhet, en förutfattad mening som visade på okunskap och förakt. Jag blev alldeles stum av förvåning men numera ifrågasätter jag när det dyker upp. Jag tänker att större kunskap hos allmänheten kan förebygga vardagsrasism. Psykisk ohälsa är idag utbredd bland samer och vardagsrasismen gör det värre.

Något du vill tillägga?

Svenska FN-förbundet är en organisation att vara stolt över och kämpa för. Tillsammans behöver vi fortsätta organisera oss och kämpa för demokrati och rättigheter. Vi får aldrig ge upp!

Foto: Mattias Rhodin

Lova Persson och Wiktorija Szymanska pärlar armband och gläds åt elevföreningens initiativ med särskilda aktiviteter på alla hjärtans dag.

Kärlek och gemenskap i fokus på FN-skolan ProCivitas

På alla hjärtans dag var det full aktivitet på FN-skolan ProCivitas i Malmö. Med glädje, gemenskap och goda gärningar ville elevföreningen skapa trygghet och sprida god stämning.

På FN-skolan ProCivitas i Malmö pågår vårens aktiviteter för fullt. En av idésprutorna är Klaudia Zielinska som går i årskurs två. På kort tid, en termin, har hon blivit vice ordförande i föreningen ProCivitas För Alla, PFA, tack vare sitt stora engagemang för mänskliga rättigheter. Hon är även med i Malmö FN-förening, har nyligen blivit Svenska FN-förbundets ambassadör och jobbar fortfarande med ett projekt mot sexualbrott på nätet som hon engagerade sig i på sin högstadieskola.

– Min skolsköterska tipsade mig om PFA och FN-elevföreningen eftersom jag ville göra skillnad även här, säger hon.

PFA:s syfte är att uppmärksamma och sprida kunskap om jämställdhet och allas lika värde samt att aktivt motarbeta utanförskap och förtryck på ProCivitas i Malmö och utanför. Föreningen fanns redan på skolan när den blev en FN-skola 2020 och när FN-elevföreningen bildades var det naturligt att den blev en del av PFA.

Efter en trevande start det första året fokuserade föreningens medlemmar under hösten 2021 på att bygga upp föreningen mer och att skaffa kontakter med andra FN-skolor och aktörer. Inför aktiviteter och aktioner

krävs det mycket planering och kontakter med andra elever, föreningar på skolan och lärare. De större evenemangen, som schemabrytande temadagar och FN-rollspel, behöver dessutom planeras in i schemat.

ALLA HJÄRTANS DAG

Ett datum som föreningen bestämde sig för att uppmärksamma denna vår var 14 februari, alla hjärtans dag. Det är en stor dag internationellt som uppmärksammar kärleken och det ville elevföreningen använda som ett tillfälle för att skapa positiv stämning på skolan. Med ledord som glädje, gemenskap och goda gärningar ville de att alla skulle trivas lite extra hela veckan.

– Vi ville bidra till att folk ska lära känna varandra ännu bättre och till en ökad trygghet på skolan, säger Klaudia Zielinska.

En idé var att avsätta en vägg i skolans ljusgård där alla kunde sätta upp hälsningar

till vänner och lärare på post-it-lappar och dagen till ära fick alla ett vaniljhjärta efter lunchen. Dessutom fanns en mycket populär fotoautomat där alla kunde ta bilder med vänner och lärare.

Det fanns även möjlighet för alla, veckan innan, att hjälpa till med att skapa dekorationer och att tillverka armband som såldes till förmån för FN-förbundets projekt Flicka.

– Det var nog främst mitt initiativ att ha en insamling till projekt Flicka. Eftersom jag är ambassadör för FN-förbundet så har jag behörighet att prata om projektet. Vi tyckte också att det var passande för vårt alla hjärtans dag-firande och allt som är på gång med jämställdhet. Insamlingen kommer åtminstone pågå till internationella kvinnodagen, säger Klaudia Zielinska.

Två elever som var positiva till elevföreningens initiativ var Lova Persson och Wiktorija Szymanska som satt i skolans ljusgård och pärlade egna armband.

– Det är roligt att de gör en sådan här dag extra speciell. Det är lätt att köpa ett armband, alla gör det. Det är också roligt att vi som inte är med i PFA får vara med och göra armband, säger Lova Persson.

– Och att kunna bidra till en bra sak och uppmärksamma det på en sådan här dag. En del har det inte lika bra som vi har, säger Wiktorija Szymanska.

FÖRINTELSENS MINNESDAG

På Förintelsens minnesdag den 27 januari hade föreningen fått en inspelad föreläsning om förintelsen från föreningen Zikaron som alla klasser tog del av under dagen.

– Innan föreläsningen varnade vi för starka bilder och det blev tufft för vissa. Det fanns de som behövde gå ut. Dagen efter mejlade rektorn oss och berättade att hon var mycket stolt och glad över att vi hade organiserat detta, säger Klaudia Zielinska.

Hon säger att hon och de andra i föreningen vill att så många som möjligt ska känna till FN och få

kunskaper för att kunna förbättra och åtgärda problem.

– Kunskaper är det viktigaste. Utan det kommer man ingenstans.

Klaudia Zielinska är engagerad i FN-elevföreningen.

■ Lisa Lievonen, frilansjournalist

MR-dagen i Kungsbacka

Internationella dagen för mänskliga rättigheter den 10 december uppmärksammades med ett större event på FN-skolan Elof Lindälvs gymnasium i Kungsbacka. Tasnim Marawi från FN-elevföreningen berättar att alla elever och personal var välkomna och att mellan 1 000 och 1 500 personer deltog. I skolans cafeteria var det bokbord och julmarknad för UF-företag och det fanns olika stationer där besökarna kunde tävla, göra ett quiz, gå en tipspromenad och få information om mänskliga rättigheter.

Foto: Mohamed Marawi

Tasnim Marawi (till höger) är engagerad både i FN-elevföreningen vid Elof Lindälvs gymnasium och som ambassadör för FN-förbundet. Med på bilden är hennes syster Ruha Marawi.

Cykling uppmuntras i Kristianstad

FN-föreningen i Kristianstad har tillsammans med skolan och Cykelfrämjandet genomfört ett projekt kring mål 11 i Agenda 2030, hållbar stadsutveckling. Syftet har varit att få fler barn att cykla till skolan. En morgon i januari delades reflexvästar med FN-loggan ut till de barn som kom cyklande till Kulltorpskolan. Även barn som promenerade till skolan fick en väst.

Foto: Jan Lindelof

Reflexvästar delas ut av (från vänster) Filip Strandqvist, rektor på Kulltorpskolan, Michael Dahlman, medlem i FN-föreningen samt Tomas Stanislawski, ordförande i Cykelfrämjandets lokalförening i Kristianstad.

TIPS INFÖR ÅRSMÖTET

Under våren hålls årsmöte i alla FN-föreningar och FN-distrikt. Eva Rundgren Forsberg på Svenska FN-förbundet har följande tips inför årsmötet:

– FN-föreningar och -distrikt har möjlighet att nominera personer till utmärkelserna Årets FN-vän, FN-supporter och FN-ungdom samt till FN-förbundets MR-pris. Ha gärna som rutin att sätta upp nomineringar som en punkt på dagordningen på ert årsmöte så vi kan få många spännande namn att välja bland!

– Efter årsmötet är det viktigt att skicka in årsmöteshandlingarna så snart som möjligt. När de har godkänts utbetalas grundbidraget till er. Ordförande och kassör fick mejl om detta i slutet av januari.

– Var också noga med att fylla i blanketten Kontaktlista som är en del av årsmöteshandlingarna. Vi uppdaterar vårt medlemsregister med era nya uppgifter. Här är det viktigt att vi alla hjälps åt så att uppgifterna i vårt medlemsregister alltid är aktuella!

TIPSA LANDET RUNT:

Skicka ditt tips till:
varldshorisont@fn.se och skriv
"Landet runt" i ämnesraden

ENGAGERA DIG LOKALT

Ju fler som engagerar sig, desto mer kan vi åstadkomma! Som medlem är du välkommen att vara med och forma verksamheten i din lokala FN-förening. Möjligheterna är många! Ta kontakt med din FN-förening via www.fn.se

Nominera Årets MR-pristagare!

De mänskliga rättigheterna kan aldrig tas för givna och att skydda dem är viktigare än någonsin. Svenska FN-förbundet delar årligen ut ett pris för att uppmärksamma enskilda personers arbete med att stärka de mänskliga rättigheterna i Sverige. Vem blir årets pristagare? Var gärna med och nominera! Sista nomineringsdag är den 11 mars. Läs mer på fn.se/mr.

Vårens kurser

Datum för vårens digitala A- och B-kurser inom FN-förbundets kursprogram om FN är klara. A-kursen, som är en introduktionskurs för gamla och nya medlemmar, hålls den 26 april. B-kurserna hålls i tur och ordning den 5 april (hållbar utveckling), den 28 april (fred och säkerhet) och den 3 maj (mänskliga rättigheter) kl 13.00-16.00. Nytt för i år är att A- och B-kurserna är avgiftsfria för FN-förbundets medlemmar. Lärare och elever vid våra FN-skolor har som tidigare möjlighet att delta inom ramen för sitt medlemskap. Mer information finns på fn.se.

FN:s dag mot minor den 4 april

Vi firar FN:s dag mot minor den 4 april med ett webinarium samma dag kl 19.00. Firandet sker i samverkan mellan FN-förbundet centralt, flera FN-föreningar med flera. Alla är hjärtligt välkomna. 2022 är det 30 år sedan den internationella kampanjen mot minor, där FN-förbundet ingår, bildades. Det är också 25 år sedan den stora framgången med Ottawaavtalet och 20 år sedan FN-förbundet började samla in medel till minröjning. Mycket arbete återstår dock innan världen är helt fri från dessa och liknande vapen. Förnamälan på fn.se/kalender.

Miljöfokus under våren

Den 2-3 juni kommer FN-konferensen Stockholm +50 att hållas i Stockholm med miljö och klimat som tema. FN-förbundet planerar flera evenemang i direkt anslutning till konferensen. Dessutom uppmärksammas tre olika

internationella dagar under våren: internationella vattendagen den 22 mars, internationella dagen för Moder Jord den 22 april och internationella dagen för biologisk mångfald den 22 maj. Läs mer på fn.se/kalender.

Rasism och folk mord diskuteras 7 april

Den 7 april är FN:s dag för att minnas folk mordet i Rwanda. Inför årets dag har FN-förbundet tagit fram en skrift för att belysa sambandet mellan rasism och folk mord. På ett webinarium kl 14.00 samtalar FN-förbundets experter på mänskliga rättigheter samt fred och säkerhet med bland andra diskrimineringsombudsmannen Lars Arrhenius som själv bodde i Rwanda som barn. Eventet riktar sig primärt till ungdomar i FN-rörelsen och våra anslutna FN-skolor men är öppet för alla. Förnamälan på fn.se/kalender.

Nominera årets FN-hjältar

I samband med FN-dagen i oktober tillkännager FN-förbundet vem som utsetts till Årets FN-vän, Årets FN-supporter och Årets FN-ungdom.

Det går redan nu att nominera. FN-föreningar, FN-distrikt och anslutna riksorganisationer kan föreslå en kandidat vardera till dessa tre priser. Läs mer och nominera senast den 6 maj på fn.se/nominera.

Ny internationell strategi

Svenska FN-förbundet har en ny strategi för sitt internationella utvecklingssamarbete åren 2022-2027. Stärkande av den globala FN-rörelsen, genomförande av Agenda 2030 och bekämpande av klimatförändringarna är några av prioriteringarna. Syftet med dokumentet är att skapa ett strategiskt internationellt utvecklingssamarbete som kan berika vårt nationella arbete i Sverige. Strategin anger vision, mål, metod och kriterier för val av samarbetspartner och tematiska prioriteringar. Läs mer på fn.se/internationellt.

Personaltyt

Monika Löfstedt är ny chef för kommunikation och insamling och Sandra Rönnsved är ny kommunikatör. Vårens praktikanter är Benin Al-Ogaili, Nora Eklöv, Lydia Grünwald och Mahir Tatarevic.

LÄS MER PÅ FN.SE!

Under våren planeras en rad spännande seminarier och andra aktiviteter utöver de som annonseras på denna sida. Håll utkik i kalendariet på vår hemsida där du hittar aktiviteter som arrangeras av både FN-förbundet centralt och våra lokalföreningar. Se fn.se/kalender!

ANNELIE BÖRJESSON
ORDFÖRANDE I SVENSKA FN-FÖRBUNDET:

Bistånd hjälper miljontals utsatta varje dag

Det bistånd som olika länder i världen ger till FN har under årens lopp betydligt ökat för oerhört många. Idag ifrågasätts biståndet på ett sätt som vi inte sett tidigare, och det samtidigt som behoven är större än på länge. FN:s generalsekreterare António Guterres konstaterade i slutet av förra året att världen inte sedan andra världskriget haft så många väpnade konflikter. FN:s flyktingorgan UNHCR rapporterar att detsamma gäller för antalet människor på flykt, som nu är 82,4 miljoner. Många tvingas lämna sina hem på grund av krig och konflikter som inte sällan är relaterade till klimatförändringar. Forskning visar att extrema naturfenomen, såsom kraftiga översvämningar och svår torka, är att vänta i större utsträckning framöver. De som drabbas hårdast är ofta de redan svaga och utsatta.

Afghanistan är exempel på ett land där befolkningen lider av konsekvenserna av såväl konflikt som av flera svåra torkor. Den inhemska skörden blev minimal och det ekonomiska systemet har i princip kollapsat. Stora summor bistånd har dragits in sedan talibanerna tog makten, vilket har lett till att hunger, svält och misär breder ut sig. FN-chefen Guterres väddade nyligen till säkerhetsrådet att de sanktioner som införts måste lättas. Han beskriver situationen i Afghanistan som ”a frozen hell” och påpekar att familjer till och med fått sälja sina små barn för att få råd att köpa mat. Guterres säger att FN:s

team i landet är redo att jobba tillsammans med medlemsländerna och andra för att tillse att medlemmen går till afghaner som är i akut behov av hjälp. Att FN har en viktig roll råder det inga tvivel om och att FN finns på plats i de allra svåraste kontexterna gör organisationen både unik och trovärdig.

Det bistånd som går genom FN har varit – och är – livsavgörande för många människor. Det har hjälpt såväl enskilda individer som samhällen och länder att utvecklas. Det är i allas vårt intresse att människor runt om på jorden har rimliga livsvillkor, både av rent medmänskliga skäl, men även av andra. Oro, konflikt, migration och flyktingströmmar är följder som behöver hanteras, och att förebygga och förekomma är oerhört viktigt. Här är biståndet en nyckel. FN:s livsmedelsprogram WFP tilldelades som bekant Nobels fredspris 2020 just för att dess verksamhet med mat är fredsfrämjande.

Sverige har en tradition av att stötta FN både politiskt och finansiellt. Vårt bistånd är oerhört betydelsefullt för den verksamhet som världssamfundet bedriver, och det så kallade kärnstödet ger FN möjlighet att agera när det behövs där det behövs. Det har länge funnits en bred enighet om enprocentsmålet, men nu diskuteras detta. En sak står dock klar: biståndet till FN har gjort – och gör – stor skillnad för många människor, varje dag, året om.

Nästa nummer

... av Världshorisont kommer ut den 30 maj och handlar om miljö och klimat.

Den 2-3 juni är det nämligen dags för en stor FN-konferens på detta tema, Stockholm +50, som Sverige och Kenya arrangerar tillsammans med anledning av att det är 50 år sedan FN:s första miljökonferens hölls i Stockholm. Samtidigt är Svenska FN-förbundet i färd med att utvidga sitt arbete med miljö och klimat och arrangerar en rad aktiviteter inför och i samband med konferensen.

Vi tar i detta nummer också tempen på de politiska partiernas FN-politik inför riksdagsvalet i september.

Foto: Pixabay/phenio

Använd gärna Världshorisont som ett redskap för att sprida kunskap och engagemang för FN-tanken och globala frågor! Medlemmar kan beställa buntar av tidningen till rabatterade priser. Skicka din beställning till: vardshorisont@fn.se

**FN gör livet
bättre för
miljoner människor
varje dag.**